

ARADI KÖZLÖNY

Előfizetési árak:

Helyben házhoz hordva:		Vidéken postai szétküld:	
Egész évre . . . 12 frt	Fél évre . . . 6	Egész évre . . . 14 ft	Fél évre . . . 7.
Negyed évre . . . 8	Egy óra . . . 1	Negyed évre . . . 3.50	Egy óra . . . 1.20

Kiadóhivatal:

Az „Aradi Nyomdatársaság”, főút 51. sz. a., hová hirdetések, előfizetési pénzek és a kiadás körüli panaszok küldendők.

Hirdetések díja:

Hat h. petit sor egy sor . . . 4 kr | Belső díj külön . . . 30 kr
Minden következőnél . . . 4 | Nyitótér sor . . . 15

Szerkesztőség:

Az arad-esanádi egyesült vasutak palotájában, hová a lap szellemi részét illető közlemények intézendők. Bérmentetlen leveleket csak immort kéztől fogadunk el.

Kéziratokat vissza nem küldünk.

Egy eszelős aknamunka.

Budapest, augusztus 11.

Zágrábból és Prágából egyidejűleg érkeznek a jelentések Ausztria és Magyarország összes nemzetiségei küldötteinek tervezett gyűléséről, mely jövő november hóban Bécsben üléseznek és egy emlékiratot szerkesztene közmegegyezéssel.

Eddig azonos a két jelentés, továbbá abban is, hogy a nemzetiségek közt a szlovének és olaszok nincsenek felsorolva, a németek közül pedig csak az antiszemitaakra számítanak. Egyéb pontokban azonban változnak a jelentések egymás közt.

Míg Prágából azt jelentik, hogy az emlékirat Európa háza intéztetnek s egy tiz tagu küldöttség által a Felségének is átnyújtatik, a zágrábi jelentés azt mondja, hogy az emlékirat a Felségének fog átnyújtani és a küldöttség, valamint a megválasztandó végrehajtó-bizottság egy 1893 márczius havában tartandó új gyűlésen teszi meg jelentését és a kitűzött cél érdekében a külföldi sajtóval is összeköttetésbe lépnek.

Hogy az olaszok nincsenek megnevezve a jelentésben, az igen érthető, mert ezek a két állam összlakosságának épp oly államhü elemei, mint a magyarok, németek és lengyelek. Az antiszemita németek kérkedő magaviseletök daczára csak egy megvetendő töredéket képeznek. De hogy Zágrábban és Prágában megfigyelték a szlovénekről, a kik pedig igen jelentékeny és igen tevékeny csoportot képeznek a föderalisztikus titkos munkában, a ruténeket pedig

felsorolják a részvevők közt, daczára annak, hogy ezek nagy többségükben alkotmányhűek s még a kisebbség is csak autonómiát kíván a lengyelekkel s a lengyelek mellett, — azt bajos megérteni.

De ezek csak jelentéktelen részletek, melyek arra mutatnak, hogy mily éretlen és laposfejű a mozgalom egész vezetése. De nagyobb jelentőségű, sőt igen figyelemre méltó fontosságú az ügy általánosságban. Ugy, a hogy a gyűlés tervét Prágából rajzolják, az egyszerűen hazugság, sulyosbitva minősített felség sértés által, de enyhítve nyilvánvaló eszelősség, éppenséggel elbámító esztelenség által.

Vádiratot intézni a külföldhöz, a monarchia közismert ellenségeihez is, a hazai alkotmány, kormány és törvény ellen s ugyanezt a vádiratot királyunknak is átnyújtani akarni: lehet-e ennél szemtelenebb, esztelenebb valamit képzelni?

Különben szerencse, a milyen szerencsésük a közmondás szerint csak az ostobáknak van, hogy a föderalista kongresszus nyélbeütői előre fölvetették kártyáikat. A kormány figyelmeztetve van, s nem fogja elmulasztani kellő időben megtenni a szükséges praeventív intézkedéseket. A magyar kormány példájára itt is szenvedélyes elhamarkodás nélkül, csendesen, de szigorúan fognak eljárni.

Belföld.

Az új pénz.

A hivatalos „Budapesti Közlöny” tegnapi számában teszi közzé a koronaérték megállapítására vonatkozó összes törvénykezítet és ezek kapcsán a következő rendeletet:

A koronaérték megállapításáról szóló 1892. évi XVII. törvénykezítet 24. §-ában foglalt felhatalmazás alapján a törvénykezítet hatálybaléptének ideje a mai nappal állapítottatik meg.

Ugyancsak a mai napon lép hatályba a magyar korona országainak kormánya és a birodalmi tanácsban képviselt királyságok és országok kormánya között az érme- és pénzrendszerre vonatkozólag kötendő szerződéséről szóló 1892. évi XVIII. törvénykezítet is.

Kelt Budapesten, 1892. évi augusztus hó 11-én.

Gróf Szapáry s. k.

Wekerle, s. k.

A legújabb román röpirat.

A magyarországi román diákok bizottsága, melynek memoranduma 21.000 példányban jelent meg, felhívást intézett az összes román sajtóhoz, melyben arra kéri, hogy a memorandumot a lap élén folytatásokban közölje; a memorandum célja — ugymond a bizottság — az, hogy **vi h a r t t á m a s s z o n e g e s z E u r ó p á b a n**. A felhívást hat bécsi, budapesti, gráci és kolozsvári magyarországi román egyetemi hallgató írta alá. A bizottság kijelenti, hogy a memorandumért és a felhívásért az összes következményeket viseli.

Városi közgyűlés.

— Második nap. —

I.

Gyöngye érdeklődéssel viseltettek a városatyák az augusztusi közgyűlés második napja iránt. A tárgysorozat nem is ígért sokat s ugyszólván vita nélkül fogadtatott el s vétett tudomásul a napirend minden tétele. Mindössze a tárgysorozaton kívül a tűzrendészeti szabályrendelet módosítása iránt Péterffy Antal által előterjesztett indítvány keltett némi

TÁRCSA.

— Augusztus 12. —

A német birodalmi székhely.

— Az „Aradi Közlöny” eredeti tárczája. —

Irta: CARO.

Berlin egy világiállítás megtartása által akarta magát hivatalosan világvárosá felavatni, mely elnevezésre már lakosainak számánál fogva — mely meghaladja a másfél milliót — jogot formálhat. Berlin fejlődése azonban annyira a legújabb korba esik, hogy már fiatalágánál fogva sem elég ismert a világ előtt s miután a kereskedelem sulypontját még mindig nem sikerült más városokból Berlinbe áthelyezni, a nemzetközi forgalom nem központusul itt úgy, a mint ez más országok fővárosaiban történik. Epp úgy nem központja még mai napig Berlin a művészeteknek, zenének, irodalomnak és ezen ágakban München, Dresden, Lipsce messze meghaladják.

Ugy látszik azonban, hogy ezen nagy horderejű aktus ezutal csak terv marad s a németek, bár a harcztéren sikerrel szállottak szembe a francziákkal, nem mernek ama versenyyel szembe szállani, melyet Páris azzal nyitott Berlinnek, hogy egy az 1900. évben rendezendő világiállítás megtartását elhatározza.

Berlin nagysága és hatalma nem régi keltű s csakis a franczia-porosz háboru eldön-

tésétől számitható; tehát alig több husz évnél, hogy mint a nagy német birodalom fő városa szerepel. Ezen rohamos nagygyájlódás az amugy is hideg porosz népet önhitté, elbizottá tette nemcsak a külföldiekkel, de a német birodalom többi lakóival szemben is.

Poroszország főkép katonai állam és minden katonai érzetű s fenhatóságát a civill szomban és szinte sajnálkozva tekint reá. Hogy mennyire megy az a katonáskodás, mutatja azon körülmény, hogy a német császár fia már 12 éves korukban lépnek a hadseregbe; a mint az folyó év májusában is történt, midőn a császár legidősebb fia Potsdamban nagy ünnepek közt a hadseregbe besoroztatott.

A porosz tisztok arroganciáját a németek maguk is guny tárgyál használják s eléggé ismertesek már mint a müncheni „Fliegende Blätter” állanló alakjai. Az öltözék sem felel meg komoly hivatásnak s a tiszt inkább pi-perkőcznek mondható, ki el van telve önmagával és roppant fontosságú tulajdoni személynének. Ha lelőgő kardjával végig csörtet az utcán, fejét magas gallérjában mozdulatlanul tartva s egy „snajdig”-nak vélt merev mozdulattal gallérját időnként igazítva, az ember nem is hinné, hogy ez az ember komolyan is tudjon foglalkozni.

A tisztak ilyenén magaviseletének tudtató be, hogy a berlini még a saját fiaiból álló ezredet az ugynevezett „Maikäfer”-eket sem na-

gyon kedveli s nem mutatja irántuk érdeklődést, mit például a kedélyes bécsiek a „Deutschmeister”-ek iránt tanusitanak.

Hivatalos ténykedésében azonban a katonaság, tisztok mint legénység, mintaszerű magaviseletet tanusít s úgy külső diszre, mint belső tulajdonságára nézve elismerés illeti. A katonaság külsőjére Berlinben különösen nagy sulyt fektetnek s zubonyban katonát soha sem látni. Ugy szolgálatban, mint azon kívül a diszkabát képezi állandó viseletét.

Valóban szép látványt nyújt a katonaság felvonulása az „Unter den Linden” végén, a királyi lakkal szemben levő „Hauptwache”-hoz. Különös benyomást tesz a kis dob szokatlan pergése, mely nálunk szokásos dobolástól teljesen eltér és a nálunk használatos kürtöt helyettesítő sivitó hangu fahangszer, melynek hangjaiba a „janitsor”-ok csörgése vegyül.

A fiatal német császárt sokszor látni lóháton ezrede élén kivonulni közvetlen a zene után, mint bármely államrendező. A császár megjelenését az államrendörök sokaságának felvonulása előzi meg, kik az utcákat elzárják s a rendet fentartják. Bámulatos ezen rendőri közegek ügyes és tapintatos működése, mely által a legélénkebb forgalmu utcákban is a legkisebb zavarás nélkül bonyolítják le a kocsik óriási tömegének elvonulását.

A nép nagy tisztelettel, de hidegen fogadja császárt s többnyire csak némán üdvözlö. Azt a lelkesedést, a melylyel nálunk

vitát, de az sem lett érdemileg elintézve. Tudósításunkat a következőkben adjuk:

II.

Salacz Gyula polgármester elnöklété alatt jelen voltak: Institoris Kálmán főjegyző, Sarlot Domokos főkapitány, Párecz István, Varjassy Lajos tanácsnokok, Reicher Károly tiszti alügyész, Lócs Rezső aljegyző. — Szathmáry János, Madarász Antal, Kadas Kálmán, Heeger Ernő, Tedeschi Viktor, Steinhart Mór dr, Walfisch Armin, Steiner Jakab, Pollák Gyula dr, Schöpkesz Ede, Nikolits Péter, Müller Gyula, Walder Gyula, Bund Henrik, Szondy Béla, Posgay Lajos dr, Virágh Lajos, Bing Vilmos, Schusztér Illés dr, Barabás Béla dr, Dániel Kálmán, Varga József, Prodanovits Döme, Rajta György, Reicher Béla, Gyulai István, Marschall Lajos dr, E. Illés László, Mittner József, Fényes Dezső, Pekár Károly, Bing Ede, Avarffy Ferencz, Domonkos Lajos, Tóth József.

Elnök az ülést megnyitván, olvastott és elfogadattott a tegnapi ülés jegyzőkönyve.

A gazdasági szék jelentése a városi szegényekháza építésére vonatkozólag megtartott árlejtés kedvezőtlen eredményéről tudomásul szolgált minden munkanemre külön árlejtés megtartása rendeltetett el.

A gazdasági szék által a város részére szükséges fa szállítása iránt megtartott árlejtés eredményeként Reiningger A. S. özéggel fog szerződés köttetni.

Bettelheim Manó az iránt kérvényezett, hogy földhaszonbérletét az eddigi feltételek mellett 1908. évi október 1-éig hosszabbítsa meg a város, mert a bérletű mezőgazdasági szeszgyárat akar berendezni s egy marhahizláló telepet felállítani, a melyen termelendő trágyát a városi földek javítására fordítaná. A gazdasági szék holdankint 10 frtről 11-re, a tanács 13 frtra emelve az évi bérösszeget, javasolja a meghosszabbítást.

Barabás Béla dr a gazdasági szék javaslatát fogadja el, mert egy keletkező új iparágat nem elnyomni, hanem támogatni kell. Steiner Jakab, Domonkos Lajos és Steinhart Mór dr hasonló értelembe nyilatkoznak.

Salacz Gyula a tanács javaslatát parololja, mert a város kockáztat a meghosszabbítással.

Fényes Dezső és Avarffy Ferencz a gazdasági szék javaslata mellett szólnak.

Elnök elrendeli a szavazást, melynek eredményeként a gazdasági szék javaslata jutott érvényre.

Dobiaschi József 3 hold városi

föld eladása iránti kérvénye levétellett a napirendről.

Lux Mór kérvényét a töle elvont petroleumlámpa világítási díjak kiutalványozása iránt, a tanács elutasította. Felebbezés folytán a közgyűlés jóváhagyta a tanácshatározatot.

A tiszti ügyészség jelentése Pellegrini Dáviddal közszállítás, Kilenyi R. és társaival boltbérlet és Sztanity Mátyással átkövezési munkálatok tárgyában kötött szerződésekről — jóváhagyatott.

A tanács javaslatához képest a Kurticsintun 517 frt költséggel új vámház fog épülni. Papp János volt főkapitány özvegyének 300 frt kegydíj szavaztatott meg.

Zsiván József hivatalszelga 187 frttal nyugdíjaztatott.

Holik Lajos és Hingler János volt városi rendőrök végkielégítés iránti kérvénye elutasított.

Dancs Ferencz és Szécsy Akos tanárok a nyugdíjkielégítés elbocsájtattak s az általuk eddig befizetett 102 frt illetve 93 frt 50 kr részükre kifizetésül utalványoztatik.

Csik János és társai kérvénye a nyugdíj szabályzat módosítása iránt — elutasított.

Új épületeikre községi adómentességet nyertek Kukula Sándor, Ottlakán Illés, Löwinger Sándor, Schmidt Fülöp, Jassek Julianna, Antonescu Döme, Kovács Samu, Münz Ignáczné, és Kotsis Lajos.

Hadanyák József alszámvevőnek 4 heti, Jánuszly Ödön kiadónak 6 heti szabadságidő engedélyeztetett.

A mértékhiitelesítő hivatalnál szükséges új gépberendezés elkészítése a tanács javaslatához képest Hendl Ödönnek 3181 frtért kiadattott.

Novotny Lajos, Igaz István és Weisz Márk földhaszonbérlete, illetve lakbérletre átruházattott.

A vértanuszobor bizottság ülésének jegyzőkönyve tudomásul vétetett.

A polgármester előterjesztésére a vágóhídi alkalmazottak a nyugdíjkielégítésbe felvették.

Napirend után előterjesztett Péterffy Antal biz. tag indítványa a tüzrendészeti szabályrendeletnek még egy szakasszal leendő megtoldása iránt, melylyel a fetelepek tüzrendészeti berendezése szabályoztassék.

Salacz kéri az indítványt egy bizottságnak kiadatni.

Schöpkesz Ede a tanácsnak adná ki a javaslatot.

Sarlot hozzájárul a polgármester indítványához s kéri a bizottságot, hogy az

indítványt csak az októberi közgyűlésen tárgyalja.

Heeger Ernő szerint az építészeti és jogügyi bizottság is elkészül szeptemberig a véleményével.

Az indítvány kiadattott egy bizottságnak, melynek elnöke Sarlot Domokos főkapitány, tagjai Varjassy József, Müller Lajos dr, Péterffy Antal, Varga József, Schöpkesz Ede, Nikolics Péter és Stankovits Milos.

Elnök az ülést berekesztvén a jegyzőkönyv hitelesítésére Posgay Lajos drt, Pekár Károlyt, Heeger Ernót, Tedeschy Viktort és Müller Gyulát kérte fel.

A közgyűlés jegyzőkönyve kedden délután 4 órakor fog hitelesítettetni.

Véres bosszu.

— Saját külön tudósítónktól. —

Borzalmas parasztdráma színhelye volt tegnap délután egy órakor a Borona-utca 46. számú ház környéke és az utca. Filimon Péter sértett férj állott rettenetes bosszút a felesége szeretőjén, Pankotán Paszku aradi lakoson.

Az eset előzményei s maga az eset a következők:

Pankotán Paszku, az aradi rendőrség előtt általánosan ismert haszontalan firma, már régebb idő óta bűnös szerelemre gerjedt Filimon Péter felesége iránt. A bűnös szerelemnek bűnös viszony lett a vége, mely nem maradhatott soká titok a megcsalt férj előtt.

Régen történt, mikor a férj először jött a titok nyomára s akkor, s azóta is sokszor figyelmeztette Pankotánt, hogy nem jó lesz a dolog vége, ha békét nem hagy a feleségének. Hiába.

Filimon látta, hogy Pankotán nem hallgat az okos szóra, türelme egyre fogyott, míg tegnap azután őt is vadallati kegyetlenségre ragadta el a fékezhetetlen indulat.

Tegnap délben ebédelni ment háza s azt látta, hogy Pankotán távollétében a feleségénél lévén, szerencsétlenségére éppen akkor lépett ki házának kapuján. Filimon bement a házba, telkapott egy üres sörös palackot s azzal felfegyverkezve átment Pankotánhoz s megkérdezte tőle:

— Mit kerestél megint a házamban?

— Semmi közöd hozzá, akkor megyek oda, a mikor akarok.

Már erre a kijelentésre felforrt Filimon banna a vér, fölemelte az tüveget s oly erővel vágta vele homlokon Pankotánt, hogy eszméletlenül esett a ház előtt levő árokba. Ezzel talán vége lett volna a dolognak, ha Pankotán magához térve,

az uralkodót üdvözölni szokták, ott nem tapasztaltam.

A kedélyesség és közlékenység nem tulajdonsága a berlini embernek, sőt megiehető zarkózott az idegennel szemben és nem szereti magát szokott rendjében zavartatni. A rendesség egyáltalában jellemzi a berlini embert és ezen tulajdonsága mindenhol nyilvánul. Vasuton, utcán, színházban, képescsarnokokban, mindenhol a legnagyobb renddel találkozunk, mely ha a legcsekélyebb mértékben megzavartatik, bizonyosra vehető, hogy idegen által történt. A lakosság ezen nagy rendszeretete teszi lehetővé a nagyforgalmu utcákon, melyek többnyire megiehető szűkek, az akadálytalan közlekedés fenntartását és ezáltal kerülhető ki a szerencsétlenségek, melyek különben okvetlenül bekövetkezének. A kocsis a bakon nem kiabál a járó-kelőkre, hanem ezeknek kell a kocsikra ügyelni úgy, hogy a kereszt-utcáknál egész rohamok keletkeznek s ide-oda ugratva kerülnek ki a kocsik nagy tömegét, mert a berlini mindig siet s nem érre várni, míg esetleg a forgalom néhány pillanatra szünetel.

Daczára ezen élénk forgalomnak, a lökdösés a járók között soha sem fordul elő, mert az utcák egyik oldalán csak a jövők, másikát pedig csak a menők használják, miáltal a sok kikerülés és ebből származó lökdösés megszűnik, mivel teljesen szükségtelessé válik. Egész amerikaias benyomást tesz a berlini helyiközlekedésre oly nagy tontosággal bíró Stadtbahn. Ezen vonat, mely a rendes vasutak berendezésével bir, összeköti az összes berlini állomásokat és lehetővé

teszi, hogy az érkező utas a város kellő közepén szálljon ki a vasuti kocsiból. Atszeli a város legelőkelőbb utcáit s mindvégig magas felépítményen halad. Rendkívüli olcsósága és a gyors közlekedés folytán — 30 kilométer sebesség óránként — a forgalom ezen vonalon óriási s bár minden 10 percznyi időközben jönnek s mennek a vonatok, a tolongás a megálló helyek — melyek mindegyike egy-egy hatalmas vasépítményű csarnok — pénztárainál mindig nagy. Nagy tömeg várja a vonat beérkezését, mely minden csöngetés és tütyülés nélkül történik. A vonat megáll, a kocsik ajtai kinyílnak, az utasok kiszállnak, a menni szándékozók beszállanak, az ajtók becsapódnak s a vonat csendben a hogy jött, tova rohog. S mindez kalauz nélkül történik, úgy, hogy a teljesen idegen bajosan használhatja a vonatot, ha csak térkép után el nem igazodik, mert nincs kit megkérdeznie, hogy mely irányban megy a vonat s utazás közben nincs ki figyelmeztesse, ha már céljánál van a kiszállásra.

Azonban a mily gyors a közlekedés ezen vonatokon, olyan nehéz az a bérkocsikkal, omnibuszokkal, valamint a lövonatokkal, mely vehikulumokat használni azonban hála a „Stadtbahn“ intézményének, ritkán van utalva az ember.

A porosz praktikus felfogás a bérkocsinál (droscke) is látható, mely a berlini aszfaltozott jó utak mellett feleslegesnek tartja két lö használatát, s csak egyet fog a bérkocsi elé. A bérkocsikat első és második osztályba sorozzák, a szerint amint a kocsis vörös avagy fehér gallért visel kabátján és ugyanoly színű

szalagot bádogzczilinderén. Mert a bérkocsisok itt egyenruhát viselnek, mely egy igen bő kabátból és egy pléhcilinderből áll s kötelező viselést minden bérkocsisra. Azokkal a sikkés elegáns kocsikkal és kocsisokkal, melyeket más nagy városban láthatunk, s a melyek oly élénk is változatosak teszik az utca képét, itt nem találkozunk.

Az omnibusz párisi mintára készült nagy jármű, melynek emeletén is vannak ülőhelyek s melyek az előjük fogott nagy meklenburgi lovak nehézkes tempójában mozognak.

A fényűzés egyáltalában nem nagy Berlinben. Magántogatok csak csekély számban láthatók, többnyire egyfogatuak. A házak építésénél sem bőkezűek s daczára a nagy számban levő új házaknak. elegáns épületet alig találunk, s a sokszor több kilométernyi egyenes utcák egyhangu benyomást gyakorolnak. Ennek magyarázata részben a város rohamos emelkedésében rejlik, de mélyebb oka a porosz nép jellemében keresendő, ki kevés szépiészeti érzékkel rendelkező, nem becsüli csak a hasznost, s a külsőre csak éppen azért ad valamit, mert az úgy divat.

Berlin ezen rohamos emelkedése csakis nagymérvű beköltözés által volt lehetséges s ezen sok beköltözött okozza, hogy tulajdonképeni társadalmi élet nem is létezik. A proletarizmus fejlődése pedig az erkölcsi súlydeést okozta. Mert Berlin, daczára az oly sokszor emlegetett német erkölcsösségnek, erkölctelen város s elég betekintnünk a „chantant“-okba, a hölgykiszolgálásra berendezett „Kneip“-okba, avagy egy esti sétát tennünk Berlin legelőkelőbb és legelegánsabb helyén,

kést nem ránt elő, de ekkor elkeveredett dühvel rontottak egymásra. A tusa nem soká tartott, Pankotán végkép elveszté eszméletét.

Feje számtalan sebből vérzett, kiömlő vére vörösré festette az árkot. Dulakodás közben — nem tudni, mi módon — nemzöszerve is súlyosan megsérült.

Az utcán ezalatt tenger nép gyűlt össze s a tömegből három honvédközlegény vált ki, a kik megfékeztek a vadállatot.

A helyszínen csakhamar megjelentek Leitner Ernő dr kerületi orvos és Bartók Kálmán ügyeletes rendőrhadnagy. Leitner dr bekötözte és bevarrta a súlyosan sérült fejét s beszállította a közkórházba, hol élet és halál között lebeg.

Az esetről Bartók rendőrhadnagy vette fel a jejjövőkönyvet s hallgatta ki a tetteit. Filimon beismerésben van s azaz védekezik, hogy sokszor figyelmeztette Pankotán, hogy hagyjon békét a feleségének és hogy most sem bántotta volna, ha kést nem ránt reá.

Azt a fontos körülményt a vizsgálat van hivatva kideríteni, hogy csakugyan előbb huzott-e kést Pankotán s azután ütötte föbe Filimon.

Pankotán még nem lehetett kihallgatni, mert eszmélete még nem tért vissza.

Az elővizsgálat megejtése után a rendőség az ügyre vonatkozó iratokat át fogja tenni a büntető törvényszékhez.

Mint a késő esti órákban értesültünk, Pankotán még mindig nem tért magához. Sérülése nagyon súlyos, de hogy életveszélyes-e, azt határozottan megállapítani nem lehet, mert itt is volt a verekedés előtt s így nem tudható, vajjon eszméletlen állapotát az ital, vagy az agynak az ütés folytán beállott rázkódása okozza-e?

Időjárás.

Légnomás: reggel 7 órákor 760,8 mm., délután 2 órákor 760,5 mm. Hőmérséklet reggel 7 órákor C° + 21,5, délután 2 órákor C° + 27,5. Szél iránya és ereje: reggel 7 órákor DK. 3, délután 2 órákor EN. 4. Felhőzet: reggel többnyire derült, délután borult. Csapadék az utóbbi 24 órában: 0 milliméter.

Családi tragédia.

— Redakciós jelenet. —

Beállit a szerkesztőség tüzesvérű tagjai közé egy takaros, barna nő. Illedelmesen köszön.

— Adjon az Isten minden jókat a tisztelt ujságiró uraknak.

— Mivel szolgálhatunk? Kihez van szerencsénk? — ezt egy udvarias munkatárs kérdi.

— Sz. Mária vónék, instálom.

az „Unter der Linden“-en, hogy erről meggyőződjünk. Az erkölcsi sülyedést a nép különböző osztályaiban is feltalálhatjuk, de a polgári középosztály tisztelre méltó kivételt képez és bár a leány nem őriztetik annyira, mint nálunk, meglehetősen önálló gondolkodásu, de tisztelre méltó asszonynya fejlődik, ki sem a vidéki szemérmességével, sem pedig a párisi nő koketteriájával nem bír és megtartja az arany középutat a természetesség és csinált elegancia között.

A családi élet nincs annyira kifejlődve, mint a kedélyesebb és háziassabb délnémetnél, minélfogva a korcsmai élet lenyervebb s a kis kereskedő és iparos többnyire itt hagyja megtakarított pénzét. Legderékabb a szocialista munkásosztály, melynek mozgalmairól bár hogyan is vélekedjünk, és lassan bár sokan ezen mozgalmakban veszedelmet a kulturára nézve, az megdönthetlen tény, hogy a munkásosztályra miatt nevelő és fegyverező hatalom nagy befolyással van. A szocialista munkás takarékos, szabad idejét nem tölti korcsmázással, dorbézolással, hanem okulva-tanulva, egyleti helyiségeiben.

Sok rossz tulajdonsága mellett Berlin bir annyi jó tulajdonsággal, mely a világváros névre méltóvá teszi s remélhető, hogy az, ami eddig legjobban hiányzik Berlinben, a kedélyesség, a délnémet kedélyes elemek bevonása által szintén otthonos lesz Berlinben s az idegenre nagyobb vonzó-erőt fog gyakorolni, mint az eddig történt.

— Hajadon?
— Hajadon.
— Azután mi baja?
— Az anyósom ellen vóna panasza, aki kitétetett az ujságba, most én is beakarnám őt tétetni.

— Hogy-hogy, az anyósa ellen, ha hajadon?
— Igenis az vagyok, instálom.

— Hát akkor hogy lehet anyósa?
— Hát csak ugy. Lehet biz a. Elég baj, hogy van. Az ő fia szeret engem, én is szeretem őt.

Aztán hat esztendeje éljük a világunkat. Tetszik tudni, ez nem tetszik az anyjának. Aztán a multkor is, mikor az utcán meglátott, mindenek nélkül ugy hátba cselekedett, hogy elnyögök benne a névnapomig. No erre én se voltam rest, és ugy visszazsenerotam a nyaka közé, hogy hóta napjág megsiragtam, azután meg az ablakába is belöktem egy pár kavicsot. Ez az egész, ezért jelentett fel az anyósom a rendőrségnél. Az urak meg kiirták az ujságba. Most már a világ majd azt hihetné, hogy én csakugyan olyan rossz vagyok. Hát azért mondok, ha a tisztelt urak bejegyeznék azt az ujságjukba, hogy hát meg legyen reperálva a becsülemem, mert én nem tettem azt, amit anyósom a rendörök előtt mondott, tetszik tudni?

A redakció gondolkozóba esik. Ez megesik egy redaczióknál is. Végre egy élelmedettebb munkatárs előáll a jó tanácssal.

— Jobb lesz talán, ballja lelkem, ha kibékül az anyósával.

— Nem én, soha!
— Vagy lemond a fiáról.

— De már azt se teszem.
— Hát szereti?

— Hogyne szeretném. Most már csak azért is szeretem tovább, hogy az anyósom megpukkadjon.

Es beszél még soká és végigáldja az anyósát. Nagy nehezen végre bucsut vesz, de az ajtóból visszafordul:

— Hát benne lesz ugy-e szóról-szóra, amint mondtam?

— Igen ám, de hatha azután az anyósa ide jön veszekedni, hogy nem ugy van, hanem másképen.

— No, akkor csak tessék értem elküldeni, ha azt meri mondani, hát kiálllok én itt velem, itt az urak szemelőtt és megbubolom.

No, már e családi dráma felvonására nem vagyunk kíváncsiak.

Pedig az lenne érdekes jelenet a szerkesztőségben.

Időjósítás a mai napra.

A központi meteorologiai intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható:

Augusztus 12.

Változó felhőzet.
Enyhe.
Délután csapadék.
Nyugaton csapadék.

Az

„ARADI KÖZLÖNY“

előfizetési árai:

Helyben	Vidéken
Házhoz hordva:	s z e t k ü l d v e:
Egész évre 12 frt — kr.	Egész évre 14 frt — kr.
Fél évre 6 frt — kr.	Fél évre 7 frt — kr.
Negyed évre 3 frt — kr.	Negyed évre 3 frt 50 kr.
Egy óra 1 frt — kr.	Egy óra 1 frt 20 kr.

Egyes szám ára helyben 5 kr. vidéken 6 kr.

Az előfizetési pénzeket, valamint hirdetési és egyéb díjak az „ARADI KÖZLÖNY“ kiadóhivatalának küldendők, ugyszinté ide utalandó minden oly ügy, mely a lap anyagi részét illeti.

Mutatványszámokat egy héti ingyen és bérmentve küld a kiadóhivatal.

Az „Aradi Nyomda-Társaság“.

H I R E K.

Augusztus 12. Péntek. Róm. kath. naptár: Klára. — Protestáns naptár: Klára. — Görög-keleti naptár: július 31.) Eudoczin. — A nap két 4 óra 53 perczkor, nyugszik 7 óra 15 perczkor.

Kölcsey-Könyvtár nyitva van kedden és szombaton 8—4-ig és pénteken 11—12-ig. Helyiség: polgári iskola, földszin.

Augusztus 13, 14, 15. Lőrincznapi díjlövészet az aradi lövöldében.

Augusztus 13—15. Ügyvédi kongresszus Győrött.

Augusztus 14. Az aradi iparosifjak táncvizigalma a városligetben.

Augusztus 14. Lótenyésztési jutalomdíjak kiosztása a vásártéren.

Augusztus 14. Lőrész-bankot a városligetben, déli 1 órákor.

Augusztus 22. Gőzgépkezelők és kazánfűtők vizsgálja Aradon.

Augusztus 22. Orvosok és természetvizsgálók ülése Brassóban.

Augusztus 29. Arlejtés a megyénél délelőtt 10 órákor a lovassági laktanya felépítésére.

Szeptember 27. Barabás-Baráth sajtópör tárgyalása.

— Személyi hlr. F á b i á n László főispán tegnapi reggel a gyorsvonattal visszautazott szepesmegyei Barlangligeten nyaraló családja körébe.

— A hivatalos lapból. Ó császári és apostoli királyi Felsége: Kalonda községnek, iskolaépítkezési czélokra 100 frtot, Felső- és Kis-Bisztra gör. szert. kath. hitközségnek, templomépítésre 100 frt segélyt, az abanyszínai ev. ref. egyházközségnek, iskolaépítkezési czélokra, 100 frtot, a bogdándi ev. ref. egyházközségnek, temploma és paplaka helyreállítására 100 frtnyi segélyt, a gyönngyös-patai izr. egyházközségnek, imaháza helyreállítására 50 frtnyi segélyt méltóztatott magánpénztárából legk. adományozni.

— Uj tankerületi főigazgató. Budapesti tudósítónk levele szerint a győri és egri kombinációba hozott főigazgatói-jelöltek mellőzésével Magyar Gábor szegedi főgimnáziumi igazgató személyében állapodott meg véglegesen a vallás- és közoktatásügyi kormány, a szegedi tankerület új főigazgatója személyére nézve. Magyar Gábor kinevezetését a napokban már a hivatalos lap is hozni fogja.

— Arad város egészségügye. Arad város julyusban egészségügyét P o s g a y Lajos dr főorvos a következő jelentésben ismerteti:

A közegészségügyi viszonyok annyiban javultak, hánta a beteglételek, a kisdetek heveny bélbántalmi kivételével, általában csökkentek. Az összes halálozás 13 esettel volt nagyobb, mint júniusban; a városi ujszülöttek halálozása a városi halottak számát 12-vel haladta meg. Gyomor és bélhurut volt kiváló számban, a tüdőket és gümős betegségek gyérebbsen észleltettek. A difteritisz-járvány alábbhagyónak mutatkozott. Bejelentve volt torokgyikkal együtt 60 új eset (júniusban 73), halálos véget ért 19 eset (az előző hóban 28). Más heveny fertőző kórfarmak egyes esetekre szorítottak. A trachoma 9 új esettel merült fel. Az előző havi maradvánnyal összesen 21 esetből gyógyult 10; további kezelés alatt áll 11, kik közül idegen 5, kórházban orvosoltatik 8. Elhalt összesen 115 egyén, ezek közül 56 fi, 59 nőnemű, idegen 10, városi illetőségű 105. A városi lakosságból elhunyt a belvárosban 57, Pernyáiban 28, Sarkadon 10, Ujtelepen 3, Gájban 5, Ségában 5, Polturában 2, a kórházakban 15. Nevezetesebb halálokok: vele született gyengeség 12, rángás 4, tüdővész és aszkór 13, tüdőlob 4, agybaj 4, szivbaj 2, torokgyik 4, difteritisz 15, kanyaró 1, hókhurut 1, hagymáz 2, bélhurut 27, veselob 1, rak 4, vízkór 2, véglgyengülés 7 stb. Baleset 1, öngyilkosság 3. Halva született 4. Az összes elhaltak közül orvosoltatott 104. A városi halálozás évi aránya e hóban (katonaság nélküli népességhez) 29,3 pro mille. Korra nézve meghalt a városi lakosságból 1 évig 47, 2—5 évig 18, 6—10 évig 5, 11—20 évig 1, 21—30 évig 5, 31—40 évig 4, 41—50 évig 4, 51—60 évig 9, 61—70 évig 8, 71—80 évig 3, 80 év felett 1. Elve született az anyakönyvi kivonatok szerint 128 (15-tel több mint júniusban). Ezek közül 65 fi, 63 nőnemű, törvénytelen 17, iker 23 pár, szomszédos községbeli illetőségű 11. A városi ujszülöttek évi aránya e hóban (katonaság nélküli népességhez) 32,1 pro mille. Házassult 24 pár. Orvosrendőri hullaszemle tartatott 6 esetben, törvényszéki bonczolás volt egyszer, orvosrendőrileg vizsgáltatott 124 letartóztatott ember. A dajkaságban lévők száma volt a hó végén 200.

— Telepítvény Aradmegyében. A megyesi pusztán keletkezett új telepítvénynek önálló községgé alakítása kérdésében a belügyminiszterium leirata tegnapi érkezett le Aradmegyéhez s abban a községesítés iránti kérelem egyelőre nem teljesítettetett. A mint ugyanis tudva van, a községbeli pusztá M.-Bodzás község határához tartozik s rajta a telepítvény akként keletkezett, hogy a kir. kincstári uradalom által eladóvá tett ezen pusztai birtokot 189 csabai család vette meg, a kik ott házakat építve megtelepedtek. A vármegye közgyűlése, mely a köz-

séggé alakítás fölött első sorban határozott, a községgé alakulást megengedhetőnek találta ugyan, hogy miután ezen átalakulás folytán külön jegyzőt tartani, úgy a területében megcsontított eddigi M.-Bodzás község, mint az új telepítvény is képtelen: mindkét község kisközségi szervezetet nyerjen s körjegyzői szövetkezetbe csoportosulva együtt tartanának körjegyzőt. A miniszterium ebben törvényes akadályt talál azért, mert maga az eddigi M.-Bodzás község nem kérte az átalakulást, e nélkül pedig és hivatalból való átalakulás szükségessége hiányában Medgyes-Bodzás nagyközséget kisközséggé átalakítani nem lehet. Ez okból a miniszterium a pusztának községgé leendő átalakulását csak úgy engedné meg, ha M.-Bodzás község eddigi szervezetének érintése nélkül csatlakozik az ottani jegyzőséghez. A dolog ezen állása folytán a községi szervezkedés még további tárgyalásokat tesz szükségessé.

— **Kitüntetés.** A román király Rudolf Józsefet, a m. kir. államvasutak temesvári forgalmi felügyelőjét a román korona-rend lovagkeresztjével tüntette ki.

— **Az aradi fa- és fémipari szakiskola érdekében.** Folyó évi október hó 1-én az aradi fa- és fémipari szakiskola első évfolyama megnyitván, ezennel újból felkérjük azon szülők és gyámokat, kik 2 polgári iskolai, gimnáziumi vagy reáliskolai osztályt végzett fiaikat, illetőleg gyámoltjaikat asztalos, fafaragó, esztergályos, mű- vagy géplakatos mesterségre kívánják adni és a nevezett iskolába járatni hajlandók, hogy ez iránt szándékukat a kamarai irodában bejelenteni sziveskedjenek. Hasonlóképen felkéretnek azon asztalos, fafaragó, esztergályos, gép- és mulakatos mesterek, kik ily tanoncokat felfogadni hajlandók, hogy ezen szándékukat ugyancsak a kamarai irodában mielőbb bejelenteni sziveskedjenek. Az előzetes bejelentés azon czélból szükséges, mert az iskolába tanoncok csak korlátolt számmal vehetők fel és az intézet felügyelő-bizottsága ez irányban némi tájékozást nyerend. Megjegyezzük, hogy az intézet a mesternek minden tanuló után a három évre ötven forint megtérítést fizet azért, hogy tanonczát a nevezett iskolába járatja. Bővebb felvilágosítás a kamarai irodában nyerhető. Arad, 1892. augusztus 11. A kamarai elnökség.

— **Új gyár Aradmegyében.** A Munk H. és fia bécsi nagyiparos cég maroszlattinai uradalmán tegnap adták át az üzemenek az ottan épült új fadesztilláló gyárt. E gyárt a franczensthalai Novák József fia cég emelte rendkívüli nagy méretekben. Ezen gyárban évenként legalább is 60,000 köbméter fát fognak feldolgozni s a bükkfából mindentéle egyéb terményen kívül főterményül a füstnélküli lőpor előállításához szükséges acaton kerül ki. Aradmegye nagy fejlődési ipara ezzel újra kiváló módon gyarapodott. A fa desztillációja gázfejlesztéssel óriási retortákban rendkívül érdekes s sok nehézséggel járó ipar és ezen gyár felállításával összes füstnélküli lőporunk előállítását függetlenné tettük egyes alkatrészeknek külföldről való behozatalától.

— **Marosi szakasz megtekintése.** Vögél József, az aradi folyammérnöki hivatal kiküldöttje, folyó hó 14-én Makóra megy azon czélból, hogy Schwob Antal városi mérnök kalauzolása mellett a marosi szakaszt megtekintse.

— **Borossebes villamfényben.** A kik tegnap a Gurahoncz felé közeledő esti vonattal a b.-sebesi állomást elhagyva visszatekintettek a mind jobban és szebben fejlődő Boros-Sebes városkára, érdeklődéssel szemlélhettek egy intenzív fényt, a mely sokáig kísérté tündéri sugaraival a távozót. A különös tünemény

magyarázata bizonyára sok fejtörésbe került volna, ha meg nem tudja a kíváncsi, hogy Boros-Sebesen az nap, már t. i. tegnap este indult meg a villamos világítás, mely az összes gyártelepekre, gazdasági épületekre, sőt számos magánháza be van vezetve. Az utcákon 25 gyertyaláng erejű izzó lámpák terjesztik a világosságot, a magánlakásokban pedig 6 és 10 gyertyafény erejűek. Azonkívül két ivlámpa van alkalmazva, melyeknek mészalátszó ragyogó fénye tűnhetett fel szokatlan látványul az utasoknak. A dynamo-gépet egy turbinahajtja, mely a hutában van felállítva. Az egész villamos világítás vizelővel történik. Aradot tehát már jól lefőzte a kis Boros-Sebes, mert ugyan mikor fogja elérni pl. Gruber meg a többi aradi fodrász azt a nem mindennapi dolgot, hogy villamfénynél szortelenitheti meg a klienseit, mint ezt a sebesi Figaró, kinek magánházába szintén bevezették a villam-világítást, már most egész uriasan megcselekszi? . . .

— **Egy kis román nemzetiségi vita** tegnap, Torontál vármegye törvényhatósági bizottságának rendkívüli közgyűlésén. Gatter Jakab, pészaki jegyző választása ellen ugyanis kérvényt adtak be, a melyben a választás megsemmisítését kérik, mivel Gatter nem bírja eléggé a román nyelvet. Az állandó választmány, mely az ügyet tárgyalta, a választást, tekintettel arra, hogy az törvényes módon ment végbe, helyben hagyta. A választmány véleményét Hege dűs Miklós, főjegyző ismertette. Zsiros Lajos, kir. törvényes elnök, bizottsági tag, a választás megsemmisítését óhajtja, mivel a népre nézve rendkívül nagy bajnak tartja azt, ha a jegyző nem érti a nép nyelvét. A megválasztott pészaki jegyzőről pedig konstatálva van, hogy nem bírja elegendőképpen a román nyelvet. A törvényhozást, a midőn a kandidálási jogot a jegyzőválasztásoknál a főszolgabírák részére biztosította, magasabb szempontok vezérelték. — Kivánatos, hogy azok, a kik e jogot gyakorolják, a magasabb szempontokról ne feledkezzenek meg. — A szönyegen levő választást nem tartja helyesnek, s az állandó választmány véleményével szemben a választás megsemmisítését kéri. Daniel L. alispán előadja, hogy meggyőződött arról, hogy Gatter nem bírja eléggé a román nyelvet, ő sem tartja azt a községre nézve üdvösnek. Pártolja Zsiros indítványát. Rónay Jenő főispán Zsiros szavaira reflektál s kijelenti, hogy a kandidálás jogával visszaélés nem történt, de ha történt volna is, a baj bizonyára orvosoltatott volna. Ismerteti ezután azon indokokat, a melyek az állandó választmány véleményének megalkotása alkalmával vezették. Babits József a választás helyben hagyása mellett szólal fel. Azt, hogy Gatter nem bírja eléggé a román nyelvet, nem tartja elég indoknak arra, hogy a választás megsemmisítették. Az állam hivatalos nyelve a magyar. Gatter ezt bírja. A választás egyébként törvényes volt, miért is kéri annak helybenhagyását. Demkó Pál dr. hangsúlyozza, hogy a mostani folytonos román agitációkra való tekintettel, különös lenne, ha a törvényhatósági bizottság most megsemmisítene egy választást, mert a megválasztott nem bírja teljesen a román nyelvet. Szólo elégnék találja, ha a jegyző anéppel értekezni képes és megérti, a mi pedig igazolva van. A választás egyébként a törvényes módon folyt le, a miért kéri annak helybenhagyását. Kovách Agoston úgy tudja, hogy a megválasztott jegyző képesítéssel bír a hivatala viselésére s törvényes módon választatott meg. Az állandó választmány indítványát fogadja el s a választást helybenhagyandónak tartja. Szabadkay Ignác szintén az állandó választmány véleményét pártolja, mire a közgyűlés nagy többséggel az állandó választmány javaslatát fogadja el, vagyis a választást jóváhagyta.

— **Az arad-kerületi betegsegélyző-egyesület** legközelebb megnyílik az arad-csanádi palota egyik helyiségében s a humanus intézet Waldner Gyula elnöklése alatt megkezd

működését, mire az érdekelteket e helyen is figyelmezteljük.

— **Utépítés.** A Nagyváradi-ut kocsai közlekedésre fenntartott része aszfalt-makadám burkolattal ellátva tegnap adatott át a közforgalomnak. Az ut gyalogjárói két oldalt most készülnek.

— **A délvidéki románok.** A Temesvári Zeitung, foglalkozva a román tanulók replikájával, megelégedéssel konstatálja, hogy a délvidéki románság zöme nem ért egyet az izgatóságkal és hogy a délvidéki román intelligenciából senki se tartozik a memorandumokat gyártó bizottság tagjai közé.

— **Sajnálatos tévedésből** egyik vidéki lap közlése nyomán bosszantó hír keveredett lapunkba. Az van elmondva benne „Gyanus tüzese” czimen, hogy Kovács-házán leégett Liebermann Adolf bódéja, mely 2500 frtig biztosítva volt, ámbar az építők tanúsága szerint alig ért 200 frtot, továbbá, hogy a tüzről a csendőrpáncsnokszághoz is tettek jelentést s abban meg van említve, hogy a tüzvész — úgy látszik — maguk a tulajdonosok okozták. Mint bennünket hivatalos oldalról értesítenek, e gyanúsító hírek semmi alapja nincs s nem egyéb, mint rosszakaratu rágalom. A tüzgyújtogatásból eredt. Már három ízben felakarták előzőleg is gyújtani Liebermann boltját ellenségei, de nem sikerült egész mostanig, miről a szolgabírósnak is jelentést tettek. Azonfelül a „bódé” (mely tulajdonképp egy nagy épület) nem 2500, csak 800 frtra volt biztosítva az I. magyar biztosító intézetnél, mit az intézet már likvidált. — Az épületben levő szesz és butorneműek ezenkívül 1000 frtig biztosítva voltak, de háromnegyedrészét bent égtek. A legkisebb gyanus sem férhet tehát ahhoz, hogy a tüzvész maguk a tulajdonosok okozták volna, a mi lehetetlen is, ismervé Liebermann ur vagyoni viszonyait és személyiségét. A téves hírtezenel helyregizátjuk és sajnálatunknak adunk kifejezést, hogy az lapunkban napvilágot látott.

— **Jegyzők figyelmébe.** Egy konkrét eset alkalmából, hogy vajjon a helyettes jegyzőnek jegyzőképeségi bizonyítványa országszerte való érvénynyel felruházható-e? a belügyminiszterium leiratban tudatja, hogy csak a községek által rendszeresített állomáson levő községi (kör-) jegyzői, aljegyzői vagy segédjegyzői minőségben teljesített 3 évi gyakorlatnak van azon joghatálya, hogy az illetőknek jegyzőképeségi bizonyítványa országszerte érvényes. Mert míg a rendszeresített állomás föltételéhez nem kötött gyakorlati kiképzés a vizsgálóhoz való bocsátás szabályozásánál meghatározatik, a rendszeres segédjegyzői állomáson nyert gyakorlat időtartama azon kedvezmény föltétele gyanánt köttetett ki, melynél fogva az illető nemcsak azon vármegyében, hol vizsgázott, hanem az egész országban bárhol községi jegyzővé választható.

— **Katonai gyakorlatok.** A Debreczenben állomásozó 39-ik gyalogezred, Krausz ezredes vezénylete alatt tegnapelőtt vonult be Nagyváradra. Az aradi, 33-ik gyalogezred előzőleg az érkezők elé ment Biharig s ott azzal megütközött. Azután csengő zenével, együtt vonultak be a városba. Tegnap mindkét ezred dandárgyakorlatra vonult Drágcsékére, onnan pedig Szombatságra és Belényesre.

— **Tüntetés a magyar szó ellen.** A békescsabai tótokról azt hallottuk eddig, hogy nem fog rajtuk a pánszláv apostolok lázító beszéde. Annál nagyobb meglepődésünkre szolgál levelezőnknek az a jelentése, hogy a minap mérges tüntetés volt Csabán a magyar szó ellen. A városi közgyűlés ugyanis elhatározta, hogy ezentul magyar és tót nyelven hirdetteti ki a templom előtt a hatóság rendeleteit. Eddig csak tótul mondta el a városi dobos a szükséges tudnivalókat. Most vasárnap hangzott volna el az első magyar hirdetés, de a mint a dobos elkezdte a mondókáját, a templom előtt ácsorgó tömeg éktelen lármát csapott s nem engedte, hogy magyarul beszéljen. Sztraka főszolgabíró rögtön

jelentést küldött a dologról az alispánnak, a ki elrendelte a közgyűlés határozatát, ha kell, karhatalommal hajtsák végre.

— **Tolvaj és hamiskártyás.** Ez alatt a czim alatt emlékezünk meg tegnapi számunkban Beckermann Sándor viselt dolgairól. Ma a dévaványai csendőrség táviratot intézett a kapitánysághoz, hogy a jó madarat kísértesse át Dévaványára, a hol még több is van a rovásán.

— **Tűzeset.** Lele János Nagy-Sándor-utca 3-ik számú háza tegnap délelőtt 10 órakor ismeretlen okból kigyulladt. A tüzet idejében észrevették s elfojtották a háziak. Az okozott kár csekély. A ház biztosítva volt.

— **Kizsebelt vásáros.** Lippáról írják nekünk, hogy ott tegnapelőtt éjjel egy magánzálláson álmában felvágta Marinka Péter varjasi lakos zsebet s 300 frtot ellopták tőle. A gyanu Stanku Zsigára irányult, akit már letartóztattak.

— **Levesbe halt gyermek.** Varga Márton kiskirályhegyesi lakosnak 2 éves gyermeke folyó hó 8-án délután egy forró levesrel telt tálba esett, s az égési sebek folytán a hó 10-én meghalt. Az előljáróság a központi főszolgabírószághoz az esetet bejelentette, a hullaszemle és a gondatlanságból okozott halál körülményeinek kinyomozása iránt.

— **Felmentve.** Petríkás Flore elgondolta magában, hogy hallatlan sérelem volna, ha őt Lenkucz a Ambrosie apati-bíró letartóztatná és háromszor nyakoncsipné. Ugy jelentette fel ezt a dolgot, mintha tényleg megtörtént volna. A törvényszék tegnap végtárgyalta az ügyet s mentette föl Lenkuczát, mert a vádat nem lehetett reábizonyítani.

— **Adómentes új házak.** Arad város törvényhatósági bizottságának tegnapi folytatólagos közgyűlésén új épületekre 12 évi községi adómentességet nyertek: Kukula Sándor, Cttlakán Illés, Löwinger Sándor, Jakes Julianna, Schmiéd Fülöp, Antonesku Döme, Kovács Samu, Münz Ignáczné és Kotsis Lajos.

— **Szabadságolások a városnál.** A közgyűlés Hadanyák József alszámvevőnek 4 heti, Jánuszky Ödön kiadónak 6 heti szabadság-idejét engedélyezett.

— **Nagy tűz Kis-Zomborban.** Kis-Zomborból írja levelezőnk, hogy ott tegnapelőtt délután 6 órakor a Rónay Ernő, János és Jenő tulajdonát képező rakodókertben tizezere kereszt buza leégett. A hozzátevélegesen kár 10,000 frt. A leégett buza biztosítva volt.

— **Hő- és légmérsék, időjárás az elmúlt hónapban Aradon.** A hőmérő legmagasb állása (C° 33.2) július 9. d. n., legalantabb állása (C° 10.6) jul. 2. éjjel jegyeztetett. A légsulymérő 767.0 mm. legmagasabb és 753.1 mm. legalantabb pont között ingadozott. Az időjárás mérsékelt nyáris meleg, tulnyomólag derült volt, többször zivatarokkal, kétszer szélviharral. Esett 11 nap, csepegett kétszer. Égi háboru fejlődött kétszer. A csapadék magassága volt 82 mm. uralgó szélirány volt a nyugoti.

— **Tűz.** Ref.-Kovács házában a hó 4-én éjjel Egető Sándornak 130 keresztből álló buzasztagja meggyulladt és porrá égett. Szerencse, hogy szél nem volt, különben a község nagyobb része a tűz martaléka lett volna. Az asztag biztosítva volt.

— **A kanyaró Battonyán** szórványosan föl lépett a gyermekek közt és e miatt a Schlögl Sándorné magánóvodája, hol a veszedelmes betegség több gyermekek egyszerűen konstataltatott, bezárattott.

— **Pályázatok** A budapesti lipótmezei tébolydában III. oszt. hiv. szolgái áll. szept. 18-ig. — A tornai jbiróságnál végrehajtói áll. 2 h. a. — A lipótvári feyintézetnél főjegyzői áll. szept. 6-ig. — A hajduszoboszlói jbiróságnál aljegyzői áll. 14 n. a.

H y m e n .

Faragó József, aradi építési vállalkozó, eljegyezte Temesvárott Kövesy Albert gyárvarosi polgár leányát, Laura kisasszonyt.

G y á s z r o v a t .

Halálozás. Részvételt vették egy derék, munkás, aradi polgár, elkunytáról a következő

gyászjelentést: Özvegy Werschitz született Herz Betty, a maga egy egyetlen gyermeke Giza férjezett Pálmai Emilné, veje Pálmai Emil, anyósa öz. Steinhardt Rozália, anya öz. Herz Miksáné, sógoróni Pollák Károlyné-Werschitz Netty, öz. Frey Miksáné-Werschitz Terézia, öz. Eisler Jakab drné-Steinhardt Hanna, testvérei Eles Árminné-Herz Nina, Löffler Jakabné-Herz Róza, Herz Armin, Weidenfeld István drné Herz Berta, Herz Andor dr. és sógorai Pollák Károly, Eles Ármín, Löffler Jakab és Weidenfeld István dr. egy összes rokoni nevében fájdalomtól feldult kebellet jelenti felejtethetlen hű férje, az odaadó önfeláldozó apa, a szerető fiu, vő, testvér sógor és rokon Werschitz Mór urnak munkás életének 54-ik és boldog házasságának 25-ik évében f. hó 11-én d. u. háromnegyed 3 órakor hosszú nehéz szenvedés után bekövetkezett gyászos kimúltát. Az elköltözött drága halott hűlt tetemei f. hó 12-én, pénteken d. u. 4¹/₂ órakor fognak Arad, Deák-Ferencz-utca 1. sz. a. halottas házból a helybeli izr. sírkertbe örök nyugalomra kísértetni. Arad, 1892. augusztus 11-én. Legyen áldva emléke! — Lebegjen béke porai felett!

M u l a t s á g o k .

— Aradon és környékén. —

— **Nyári bál Pécskán.** Fialat urakból alakult rendező-bizottság a hó 20-án sikeresnek ígérkező táncvigalmat rendez a m.-pécskai „Korona“ vendéglő nagytermében. Belépti-díj személyenként 1 frt. Családjegy 2 frt 50 kr. A mulatság kezdete 8¹/₂ órakor s tiszta jövedelme a kaszinó javára fordították. A rendezőség élén ifj. Bolyos Mátyás elnök, Patak Lajos pénztárnok, Hernfeld Pál ellenőr és Leitner István jegyző állanak.

S z i n h á z .

— **Ki lesz jövőre a színigazgató?** Az a hír van elterjedve, hogy Aradi Gerő, kinek szerződése az aradi színházat illetőleg a most következő szezonnal lejár, megrendült egészségi állapota miatt visszavonul a terhes színigazgatói pályától. De ha reflektálna is Aradi jövőre a színházunkra, mint hiteles forrásból halljuk, erős konkurrencziája lesz. Előkelő és megbízható helyről vett értesülésünk szerint többek közt Rakodczay Pál, a kiváló színész-igazgató és jeles dramaturg is szándékozik pályázni. Ez esetben Rakodczay operett-primadonnának a most nála működő Mészáros Kornélia helyébe Hentallerné-Pauli Mariskát, Hentaller Lajos orsz. képviselő nejét szerződtené. A társulat kiválóbb tagjai: Laczkó Aranka (drámai primadonna), Mezei Gizella, Zádor Róza, Keresztes Amália, Szakács Andor, Bihari Akos, Fűréd Béla, Pesti Kálmán, Fehérvári Ottó, Gyarmati Gusztáv, Timár Lajos és Ferenczi Frigyes.

— **Arad város szinügyi bizottsága** tegnap délelőtt 1¹/₂ órakor rövid ülést tartott. Salacz Gyula polgármester elnöklete alatt jelen voltak: Sarlot Domokos, Parocz István, ifj. Lócs Rezső és Avarffy Ferencz dr. bizottsági tagok. Elnök az ülést megnyitván, felolvastatott Rakodczay Pál színigazgató kérvénye, melyben drámai társulatával 3 előadási engedélyt a színház átadását kéri. Salacz megadhatónak véleményezi az előadási engedélyt s bemutatja a műsort, mely szerint szeptember 3-án „Leárkirály“, szeptember 4-én „III. Richárd“ és szeptember 5-én a „Velencei kalmár“ kerülnek színre. A bizottság egyhangulag engedte át a színházat s így a közönségnek érdekes Shakespeare-ciklusban lesz rész.

— **Az aradi nyári szinkör ügye** a szinügyi bizottság tegnapi rövid ülésén ismét szóba került. Salacz Gyula polgármester bejelentette az ülésen, hogy a nyári szinkör tárgyában Zemplényi Sándor és társai újabb beadványt intéztek a tanáchoz, melyet a tanács elintézés végett kiadott a bizottság-

nak. Indítványozza, hogy a kérvény fontosságára való tekintetből később tárgyalassék, mikor a bizottsági tagok nagyobb számban jelennek meg. Az indítvány elfogadtatott.

— **A jövő szintársulat tagjai.** Arad város szinügyi bizottságának tegnapi tartott ülésén Avarffy Ferencz dr. kérdést intézett a polgármesterhez az iránt, bemutatla-e már Aradi Gerő társulatának névsorát. Salacz válaszulva kijelenti, hogy Aradnál járt, de névsora még hézagos, mert a művezetője Somló fűrdön van. E hó 20-ára azonban a teljes névsor be fog a bizottságnak mutattatni.

— **Shakespeare-ciklus Aradon.** Rakodczay Pál, a jeles dramaturg, jóhírt drámai társulatával szeptember 3-án három előadásra Aradra jön. A műsora következő Shakespeare-darabokból áll: „Leárkirály“, „III-ik Richárd“ és a „Velencei kalmár“. Arad művelt közönsége élénk érdeklődéssel néz a művészeti esemény elé.

— **Az aradi szintársulatról.** A társulat most Nagyváradon több újdonság bemutatásával foglalkozik. Ki vannak tűzve előadásra: a Paraszt becsület opera, Asszony nem számít népszimű, Agglegények Sardou vigjátéka. Szent-e vagy örült, Echegray drámája, A gyilkos, A bankár leánya, A valóni nász sziművek. Bolondok háza, Diurnista bohózatok. Felelevenítettnek még a következő darabok: Dinora opera, Mikádó, Tiz leány, Boissy boszorkány operettek.

C S A R N O K

B ü n ö s v o l t .

— Az „Aradi Közlöny“ eredeti novellája. —

[19] Irta: Ifj. Gily Ede.

— Mindenesetre óvakodni fogsz azonban attól, hogy a rossz véghez hozzá járulj.

— Nem hiszem! Aligha!

— Nem, barátom neked nem szabad itt maradnod, jöjj velem a fővárosba.

— Lehetetlen. Inkább megígérem neked, hogy semmiféle ostobaságot nem fogok elkövetni.

— Igéreted megnyugtató ugyan, de mégis tudni óhajtom, mit szándékozol tenni?

— Táncolni fogok azon a lakodalmon.

— Döreség! Te is komédiát akarsz játszani? Bizony jobb lesz, ha hamarosan beszélni fogok Bellával, hátha rágalmaztak előtte, hátha ő szenved miattad. Nincs annak a lehetőségére sem kizárva, hogy reakényszerítették erre a lépésre.

— Igazad lehet. Beszélni fogok vele még ma s ha a báró csakugyan erőszakoskodásra vetemedett volna, akkor utolsó órája ütött.

— Ne köss mindent ilyen végzetesen hangzó feltételekhez, menj Bellához. Csillapítsd le felindulásodat és beszélj vele okosan.

— Megyek és várok reád egy órakor a „Nemzeti szállodában“, ott szoktam étkezni.

— Végezz jól Ott leszek és várni foglak. Szervusz.

— Isten veled!

Merényi elsieltett, Váry egyedül maradt vissza még néhány perczig, aztán ő is elsieltett.

Gyorsan, senkire, semmire sem ügyelve haladt végig az utcákon s éppen deket harangoztak, mikor a Berkessy-ház lépcsőjén felszaladt.

X.

Kopogtatott a Bella szabad szavára a szobába lépett. A szerencse kedvezett neki, egyedül találta Bellát, anyja éppen bizalmas látogatót fogadott a szabónője személyében.

Bella tágra nyitotta szemeit s meglepetten hátrált néhány lépést, midőn a váratlan látogató közeledett hozzá.

— Megvallom nagysád, hogy meghívás nélkül nem alkalmatnokodtam volna. Igaz ugyan, hogy a meghívás estére szól, de akkor akadályozva lettem volna, s nem akartam elmulasztani, hogy eljegyzéséhez szerencsét kívánva, még egyszer beszéljek önnel.

— Nincs beszélni valónk egymással — jelenté ki fagyosan a leányka.

— Annál jobb, — viszonzá Váry gunyo-

san — akkor legalább gyorsan készen leszünk.

— Bocsánat, de most el vagyok foglalva, a völegényemet várom.

— Bella! Hát ennyire jütöttünk? Ennyi az értéke mézes-mázos szavainak, szerelmi esküvéseinek? Isten önnel, megyek. Kár volt ide jönnöm, a mamája jó voltából úgy is tudtam a.t, amiről most meggyőződtem. Legyen boldog csak azt az egy figyelmeztetésemet jegyezze meg magának, hogy nem minden ember szívével lehet játszani.

Meghajolt, sarkon fordult s felnyitá az ajtót; midőn Bella hangja csendült meg fülében, amint szenvedélyes remegéssel kiáltá:

— Maradjon.

Váry visszatért. Oda állott a leány elé olyan közel, hogy csaknem érintették egymást.

— Ohajt valamit mondani mégis?

— Ön soha sem szeretett engem; ön azt mondta, hogy csinos figura vagyok, de nem veszek komolyan.

— Én? Undok hazugság! Egyedüli ábrándom mindig az ön bírása volt.

— Ne igyekezzék elferdíteni a dolgot, mindent tudok. Ön visszaélt a bizalmammal, én hittem önnek, mert szerettem. Mondja, miért tett boldogtalanná?

Visszafojthatlanul gördült alá két könnyecske a szeméből. Ezen a két könnyecsken át látta meg Váry a cselszövényt.

— Bella, egyetlen üdvöm, értsük meg egymást. Önt tényleg megcsalták, de a család nem én vagyok, arra esküszöm. Hisz ugy szeretem, úgy imádom, mint ahogy kívülem senki sem fogná szeretni. Ha éles tör merült volna belém, nem fájna úgy a seb, mint az a tudat, hogy másé lesz.

— Nem tudom, hihetek-e önnek, de jól esik hinnem. Nagyon fájt, hogy csalódnom kellett magában. Odaigértem a kezemet egy embernek, akit nem szeretek még látni sem, mert elhitették velem, hogy ön más szeret.

— Esküszöm, hogy egyedül önért volt szívem minden érverése, s hogy egyetlen örök szerelmem tárgya mindörökre ön marad. Csak egy szóval mondja, hogy szeret, megküzdök az egész világgal a maga bírásaért.

— Siromig híven foglak szeretni édes Lászlóm.

— Örökre az enyém vagy tehát, senki sem választhat el tőlem édes angyalom — mondá szenvedélytől remegő hangon Váry a mint karjaiba zárta kedvesét.

— Soha, soha, senki.

— De én igen! — dörgé Berkessyné, aki a szobába lépve megpillantotta a jelenetet s meghallotta Bella végszavát.

(Folytatása következik.)

Táviratok.

Allampénztári kimutatás.

Budapest, augusztus 11. (Saját tud. táv.) A folyó év második negyedében előfordult brutto-bevételekről és kiadásokról szóló allampénztári kimutatást adta ki a pénzügyminiszter. A kimutatás múlt év hasonló időszakához 5.171 frttal kedvezőbb, amennyiben a bevételek és kiadások is nagyobbak; de a bevételek emelkedése nagyobbak a kiadások emelkedésénél.

Wekerle miniszterelnöki helyettes.

Budapest, augusztus 11. (Saj. tud. táv.) Szapáry miniszterelnök a fővárosból elutazván, a miniszterelnöki és belügyminiszteri tárczák vezetését Wekerle pénzügyminiszter vette át.

Budapesti löversenyen nyert 40,000 frt.

Budapest, augusztus 11. (Saj. tud. táv.) A Szentistvándij 40,000 frtját Kodalitsch tábarnok „Espoir”-ja nyerte, második „Csóvár”, harmadik „László”.

A hivatalos nyelv mellőzése.

Temesvár, augusztus 11. (Saj. tud. táv.) Popea karánsebesi román püspök román

nyelvü átiratban közölte Temes megye alispánjával, hogy Pinciu csákovai lelkészt esperessé kinevezte. A megye hivatalos lapja a „Délmagyarországi Közlöny” ezt élesen kifogásolja, rámutatva az 1868. évi 44. törvénycikkre, mely ily esetben a magyar nyelv használatát írja elő.

A tápéi választás elhalasztva.

Szeged, augusztus 11. (Saj. tud. táv.) Ma kellett volna végbemenni a tápéi választásnak, de minthogy azoknak ki Sima Ferenczet képviselőjelölttől ajánlották, a jelölt választóképeségét igazoló iratot nem terjesztették be elnökhöz, elnök kijelentette, hogy a választás meg nem történhetik. Erre aztán a nagy számban összegyűlt polgárok hazatértek. A választásra egy későbbi határnap fog kitűzteni.

Vonatösszeütközés.

Bécs, augusztus 11. (Saj. tud. táv.) Ma délelőtt a Köflemből Egerbe menő vonat a bécs kremsi helyi vonatba ütközött. Egy utas életét vesztette, egy pedig súlyosan megsebesült.

Caprivi valószínű lemondása.

Berlin, augusztus 11. (Saj. tud. táv.) A lapok azon véleménynek adnak kifejezést, hogy Caprivi birodalmi kancellár ez év vége felé be fogja adni lemondását. A kancellár egészségi állapota diabetesben szenvedvén, tényleg nem jó, úgy hogy az abból is valószínű, hogy nemsokára lemond.

Kitüntetés.

Berlin, augusztus 11. (Saj. tud. táv.) A császár Herfurth-nak a miniszteriumból távozása alkalmából a vörös-sasrend nagykeresztjét adományozta és meleg köszönetét fejezte ki.

A marokkói szultán vesztesége.

London, augusztus 11. (Saj. tud. táv.) Tangerből jelentik, hogy a szultán csapati vesztesége alig rug 50 emberre.

Elrabolt ezüstércz-szállítmány.

New-York, augusztus 10. (Saj. tud. táv.) Egy ezüstércz-szállítmány, melyet mazetani bányákból vittek (Mexikó), rablók támadtak meg és erőszakkal elvitték. A szállítmányt kísérő katonai fedezetet lemészárolták és egy részüket foglyul ejtették a rablók.

Közigazdaság.

Aratási eredmények.

Gurahoncz, aug. 11. (Az „Aradi Közlöny” tudósítójától.) Az aratás nálunk is véget ért; a cséplés jávában folyik. Az eredménnyel minden tekintetben meg lehetnek elégedve úgy a gurahoncziai, mint általában a környékbeliek. A termés mennyisége és minősége tekintetéből semmiben sem áll a múlt évi mögött. Csupán ott, hol a betakarással s behordással megkésték, halványította meg némileg a gyakori esőzés a szemeket. A kapásnövények, különösen a kukoricza, szintén szépen állnak s már most biztosra vehető jó termést ígérnek. Takarmány bőven termett, bár a hegyi kaszálókon csak ezután fogják a szénát takarítani. Gyümölcs meglehetősen mennyiségben mutatkozik, míg szilva oly bőven termett, a minő évtizedek óta nem volt. A jó termés rá is fér már egyszer a vidék szorgalmas földművelő lakosságára.

Versecz, aug. 10. A buza holdankint nálunk 8—9 méterdmszát, a rozs átlag 6 mm.-t, az árpa 7—8 és a zab 6—7 méterm.-t adott. A termények minősége változó, helyenkint

gyenge. A kukoricza meglehetősen csövesedett, de esőre szorul. Sarjuszénát már nem igen lehet kaszálni az időre a legelőik is kiégtek.

— Állami lódíjazás Aradon. Az aradmegyei lótenyésztés emelésére a folyó évre engedélyezett állami lótenyésztési jutalomdíjazás augusztus hó 14-én, vagyis a legközelebbi vásárnapon délelőtt, Aradon az országos államvasártéren, a régi temetővel szemben fog megtartatni. Mire a lótenyésztő kisebb gazdákat különösen figyelmeztetni kívántuk, meggyevezvén, hogy a bemutatandó anyakancazák és kancazacikók legjobbjai összesen 180 forinttal fognak díjazni. A díjakra pályázni kívánó lovak elővezetése a díjazás helyén délelőtt 8 órakor veszi kezdetét.

Szeszület.

— Augusztus 11. —

Mai jegyzéseink: Készárú nagyban nyers szesz 53.50, kicsinyben 54. — hordó nélkül, per 100 liter % beletartva 35 frt fogyasztási adót.

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén

Budapest, 1892. augusztus 11.

Erdélyi földtöhermentesítési kötvény	—
Horvát-szlavon földtöhermentesítési kötvény	—
Magyar szőlődezsma váltságdíj kötvény	—
Magyar nyerevényorszójegyek-kölcsön	143.—
Tiszaszabályozási és szegedi sorajegy	136.50
Osztrák járadék papírban	96.20
Osztrák járadék ezüstben	95.80
Osztrák járadék aranzban	113.75
1870-ki államsorsjegyek	140.—
Osztrák-magyar bankrészevény	1000.—
Magyar hitelbankrészevény	360.25
Osztrák hitelintézet részevény	314.70
Ezüst	—
Cs. és kir. arany	5.67
20 frankos arany (Napoleonkor)	9.48
Német birodalmi márka	58.50
London	119.50
20 márkás arany	11.69

Idegenek névsora Aradon.

— Augusztus 11. —

Fehér Kereszt szálloda: Schuller N. kereskedő, Déva. Keller J. kereskedő, Makó. Gross Emil magánzó, Budapest. Krausz Vilmos kereskedő, Mühlbach Nizsim J. magánzó, Temesvár. Neuhauser K. gyáros, Budapest. Neuhauser N. gyáros, Budapest. Atlasz Kálmán magánzó, Budapest. Steiner J. magánzó, Bross. Báró Duka Géza hadnagy, Arad.

Nádor szálloda: Löffl Jenő gyakornok, Lippa. Hammer Sámuel kereskedő, Vinga. Klauber Lipót kereskedő, Vinga. Szabó Antal kereskedő, Budapest. Luzzattó Hecker tartalékos hadnagy, Triest. Biach Adolf kereskedő, Budapest. Losontzi Ételka magánzó, Budapest. Beck Mór rabbi és fia, Bukarest.

Magyar Korona szálloda: Almássy Gyula állatorvos, Makó. Galik Mária magánzó, Galsa.

Vasuti szálloda: Kregczy Alfréd főhadnagy, Debrecen. Bogdándy Sándor pénzügyi biztos, F.Ábrany. Weiszfeiler Mór kereskedelmi utazó, Budapest.

Felélős szerkesztő: Vásárhelyi Béla.

Nyiltér.*

A mikalakai zavargások.

Az „Arad és Vidéke” f. évi 185. számában e rovat alatt Dászkál Jusztin ur által közzé tett förmedvényekre felelni tiszteségem alólinak tartva, csupán azon kijelentésre szoritkozom, hogy általam az „Aradi Közlöny” ez évi 176. 178. és 179. számaiban közzétett nyilatkozatomban foglaltakat fenntartva, teljesen megnyugodva vagyok az iránt, hogy a közönség a förmedvények által félre vezetett nem fog, nekem pedig alkalom lesz még illetékes helyen bebizonyítani Dászkál Jusztin ur viselt dolgait, melyekből minden esetre ő tiszteleudósége nagyon, de nagyon is bepiszkolva fog kikerülni. Addig is csak sajnálatomat fejezem ki a felett, hogy Mikalakan még találkoznak szerencsétlen emberek, kik lelketlen izgatók által magukat felbujtatni engedik, s nem látják át, hogy a bujtozatok csak is őket keverik bajba.

Mikalaka 1892. augusztus 11.

Csóra János.

* E rovat alatt közlöttékért nem vállal felelősséget a szerk.

87812 | 92. számhoz.

M. kir. államvasutak.

Pályayati hirdetmény.

A magy. kir. államvasutak igazgatósága az 1892. évben a szab. osztrák-magyar államvasutttársaság államosított magyar vonalainak részére szükséges mozdony és szerkocsi kerékpárok szállítását biztosítani óhajtván, ez iránt nyilvános pályázatot hirdet.

Az ajánlatok legkésőbb folyó évi szeptember hó 7-én déli 12 óráig betérjesztendők, a bánatpénz pedig folyó évi szeptember hó 6-án déli 12 óráig beküldendő.

A pályázatra vonatkozó részletesebb feltételek a szükséges kiegészítésekkel együtt, melyek egyszerűsített ajánlati mintaként használandók, ugyancsak a legújabb kiadású általános és különleges szállítási feltételek, valamint a rajzok a m. kir. államvasutak anyag és leltárbeszerzési szakosztályánál (Budapest, Andrásy-ut 75. sz.) megtekinthetők, vagy a megállapított ár előzetes le-

fizetése mellett a magy. kir. államvasutak budapesti nyomtatványtárnál posta útján is megszerzhetők, megjegyezvén, hogy a különleges szállítási feltételekért darabonként 15 kr. az általános feltételekért pedig 25 kr. fizetendő.

Budapest, 1892. augusztus hóban.

A m. kir. államvasutak igazgatósága.

23842. sz.

M. kir. államvasutak.

Árverési hirdetmény.

Ezennel közhírré tétetik, miszerint az üzletszabályzat 61. §-a értelmében elárúsítandó kiváltatlan szállítmányok nyilvános árverése Győr állomásunkon f. évi augusztus hó 22-én délelőtt 9 órától kezdve tartatik meg, mely árverésre a t. cz. közönség ezennel meghivatik.

Budapest, 1892. július hó 27-én.

Az ügyvezetőség.

13357 | 892.

610 3-3.

Felhívás.

Az 1883. évi XLIV. t. cz. 36. §-a a) bekezdése értelmében közhírré tétetik, hogy az 1892. évre kivetett állami és községi adók törvényhatósági utadói és hadmentességi díjak előirata befejeztetett.

Felhivatik ennél fogva Arad sz. kir. város adóköteles közönsége, miszerint az 1892. évre kereseti közadói tartozásait adókönyvecskéjébe folyó évi aug. hó 15-éig annál inkább előírassa, mert mulasztás esetén a hivatolt t. cz. értelmében 1-5 frtig terjedő pénzbírsággal lesz büntetendő.

Arad, 1892. évi augusztus hó 5-én.

A városi tanács.

VASUTI VONATOK MENETREN DJ E.

Érvényes 1892. évi

július hó 10-től.

Aradról Budapestre.

Table with 6 columns: Állomások, Személyvonat, Gyorsvon., Személyvonat, Személyvonat, Személyszállítótehervonat. Rows include Arad, Kurtics, Csaba, Szolnok, Budapest, Bécs á. v. t.

Budapestről Aradra.

Table with 6 columns: Állomások, Személyvonat, Gyorsvon., Személyvonat, Személyvonat, Személyszállítótehervonat. Rows include Bécs á. v. t., Budapest, Szolnok, Csaba, Kurtics, Arad.

Aradról Gyulafehérvárra és vissza.

Table with 10 columns: Állomás, Szem. vonat, Vegy. vonat, Szem. vonat, Állomás, Szem. vonat, Szem. vonat, Szem. vonat, Szem. vonat, Szem. vonat. Rows include Arad, Győrök, Paulis, Radna, Soborsin, M-Illye, Déva, Piski, Gyfehv., Töris, Kolozs., Brassó, Prededl, Bukarest.

Borosjenőről-Csermőre és vissza

Table with 6 columns: Állomások, Vegy. v., Vegy. v., Állomások, Vegy. v., Vegy. v. Rows include Arad, Borosjenő, Csermő.

Uj-Szt.-Annáról-Kétegyházára és vissza

Table with 6 columns: Állomások, Vegy. v., Vegy. v., Állomások, Vegy. v., Vegy. v. Rows include Uj-Szt-Anna, Simánd, Kisjenő-Erdőhegy, Székudvar, Sikló, Ottlaka, Elek, Kétegyháza, Budapest m. á. v.

Aradról Temesvárra és vissza.

Table with 8 columns: Állomások, Személyvonat, Vegyesvonat, Vegyesvonat, Állomások, Személyvonat, Vegyesvonat, Vegyesvonat. Rows include Arad, Uj-Arad, Németság, Vinga, Orczifalva, Temesvár ér.

Aradról Nagyváradra és vissza.

Table with 6 columns: Állomások, Személyvonat, Állomások, Személyvonat. Rows include Arad, Kurtics, Békés-Csaba, Gyula, Sarkad, Szalonta, Cséffa, Less, Ósi, Nagyvárad.

Aradról-Szegedre és vissza.

Table with 8 columns: Állomások, Szem. v., Vegy. v., Teher-v.sz.sz., Állomások, Teher-v.sz.sz., Vegy. v., Személyvonat. Rows include Arad, Szt-Tamás, Pécska, Battonya, Tompa, Pereg, M-hegyes, Cs-Palota, Nagylak, Apátfalva, Makó, K-Zombor, Deszk, Szőreg, Szeged, Battonya, Pécska, Szt-Tamás, Arad.

Mezőhegyesről-Kétegyházára és vissza

Table with 6 columns: Állomások, Vegy. v., Vegy. v., Állomások, Vegy. v., Vegy. v. Rows include Mezőhegyes, Kamarásmajor, Nesze, Kovácsháza, Bánhegyes, M-Bodzás, Bánkut, Kétegyháza, Budapest m. á. v., Kétegyháza, Bánkut, Kovácsháza, Nesze, Kamarásmajor, Mezőhegyes.

Aradról-Gurahonczra és vissza.

Table with 6 columns: Állomások, Szem. v., Vegy. v., Állomások, Szem. v., Vegy. v. Rows include Bpest máv. ind., Arad, Ótvenes, Zimánd Ujfalu, Uj-Szt-Anna, Kerek, Világos, M-Magyarád, Pankota, T-Kurtakér, Apateleak, Borosjenő, Tamánd, Bokszeg-Beél, Repszeg, Kornyest-Berza, Borosb.-B., Kotsuba, Almás-Alcsil, Gurahoncz ér.

1796 | 892. Pécskai járási főszolgabíróstól.

Pályázati hirdetmény.

A választás megsemmisítése folytán M.-Pécska, Ó-Pécska, Ó-Bodrog, Szemlak, Kis-Pereg és Német-Pereg községek körletében M.-Pécska község székhellyel szervezett körállatorvosi állásra pályázat nyitattik.

A körállatorvos évi javadalma 600 frt, — nappali látogatási díjvénnyel együtt 20 kr. éjjeli pedig 40 kr., — az esetben pedig, ha a hasznos házi állat a körállatorvos lakására vezetetik, eljárás díja vényvel együtt 10 kr.

A körállatorvost eljárásai alkalmával díjtalanul kiszolgáltatandó természetbeni fuvar illeti meg, melyet az illető község vagy magán fél, a ki segélyt igénybe veszi, köteles kiszolgáltatni. A magán felek részére kiszolgáltatandó bizonyítványokért 50 kr. jár neki. Műtétek utáni díja pedig 50 kr. A körállatorvos köteles a községek tenyész, hasznos házi állataira díjtalanul felügyelni és azokat gyógykezeltetni.

A választás folyó évi szeptember hó 12-én d. e. 9 órakor fog hivatalomban megtartatni.

A pályázatok folyó évi szeptember hó 11-ik napja d. u. 5 óráig az alóírt főszolgabíróshoz adandók be. — Az azontúl érkezettek figyelembe nem vétetnek.

Pécska, 1892. évi augusztus hó 8-án.

Vásárhelyi,
főszolgabíró.

617 2-3

Rozsnyay Mátyás

gyógyszertára

és művegytani laboratoriuma
Aradon, Szabadságtér.

Szívesen ajánlkozik minden bárhol és bárki által hirdetett gyógyszer-különlegesség beszerzésére, s készletben tart következő megbízható hatású szereket:

Chinin-cukor és Chinin csokoládé gyermekeknek ható hideglelés elleni szer, melyet a magyar orvosok és természetvizsgálók pályadíjjal koszorúztak. Mind az öt világrészben el van terjedve. Egy darab 6 kr.

Miserá-cseppek dr. Häger javított receptje szerint, legmegbízhatóbb szer hideglelés ellen felnőttek számára. Egy üveg 75 kr.

Circassian Biztos hatású és ártalmatlan szer. Egy üveg 1 frt 40 kr.

Dr. Brnatzik fogcseppje Bármely fogfájást azonnal megszüntet. 1 üveg 35 kr.

Serail-arczkenőcs Az arcon mutatkozó szepilk, pattanások és májfoltok elűzésére a legalkalmasabb szer, mely bőrszépítő hatásában minden más szerrel felülmúl. Egy kis tégely 70 kr. és egy nagy tégely 1 frt.

Anosmin A lábizzadás és felfrös ellen biztosan használható. Egy üveg 50 kr.

Valóditokaji bor Kitűnő minőségűek, dr. Szabó Gyula világhírű pinceszől. Ára 1 üvegnek 3 és 5 frt.

Ménési aszúbor Egy 35 centli. üveg 1 frt 50 krajczár.

Chinabor 2% Chinintartalommal. Egy 30 centiliteres üveg 1 frt.

Vasas Chinabor 2% Chinin- és vasoxydtartalommal. Egy 30 centilit. üveg 1 frt.

Pepsinbor 2.5% tartalommal. Egy 20 centiliteres üveg 1 frt.

Üvegmaró tinta. Egy üveg 1 frt.

Salon-bengáli tüzek Fűt és szag nélkül, vörösfekér és sárga színben. Egy k. 2 frt.

Magnesium fáklyák 150 normal gyertyafényvel. Hat percig égő, 1 drb 60 kr. 12 percig égő, 1 drb 1 frt 10 kr. 24 percig égő, 1 drb. 2 frt 10 kr.

Iroda tintapor. (Fekete vagy violaszinben) 1 adag ¼ literre 10 kr.

Dr. Kepes fagybalsama A megfagyott kezet vagy lábát 3-4 nap alatt biztosan meggyógyítja. Egy tégely ára 40 kr.

Lang rheuma ellenes szere. Mindenféle meghűlésből eredt rheumás és oszuros fájalmak ellen igen híres és keresett szer. Egy üveg ára 30 kr.

Dr. Kelen köhögés elleni pora mely mindenféle köhögést biztosan gyógyít. Ára 40 kr.

Minden gyógyszer — a pakolási eszközök költségei hozzáadásával — bárhova posta útján is elküldetnek.

Ugyancsak ezen gyógyszertárban minden vegyvizsgálatra megbízásunk elfogadtatnak és lelkiismeretesen teljesítetnek.

502-5*

Pályázati hirdetmény.

Az aradi kerületi betegsegélyző pénztár igazgatósága egy 720 frt évi fizetéssel javadalmazott pénztárnoki és egy 600 frt évi fizetéssel javadalmazott ellenőri állásra pályázatot nyit.

Felhívtnak énnélfogva pályázni óhajtok, hogy a képzettséget igazoló okmányokkal felszerelt pályázati kérvényüket **folyó évi augusztus hó 25-éig** hozzám benyujtsák.

Pályázati feltételek:

A magyar és német nyelvben, valamint a könyvvezetésbeni tökéletes jártasság és annak kijelentése, hogy az egy évi fizetésnek megfelelő óvadékot letenni képes.

Arad, 1892. évi augusztus hó 10-én.

Waldner Gyula,

igazgatósági elnök.

618 1-3

11125 | 892.

614 2-3

Hirdetmény.

Az 1892. évre érvényesített hadmentességi díj kivétési lajstrom az 1883. évi XLIV. t.-cz. 16. §-a értelmében azon czéhből tételtt folyó évi augusztus hó 8-án 8 napi közzemlére az adóügyi osztály 1-ső számú helyiségében, miszerint azt az érdekeltek betekinthetvén a kivetés elleni kifogásait megtehessek és pedig

a) azok kik ezen adóemmel ez évben először rovatk meg, a kivettett díjnak könyvecskéjökbe lett előírása napjától számított,

b) azok, kik már az előző évben is meg voltak róva, a lajstrom közzemlére tétel napjától számított 15 nap alatt a városi tanácsi iktatóba adandó, a közigazgatási bizottsághoz címzett bélyegtelen kérvényben.

Egyben felhívtnak a hadmentességi díjkötelesek, illetve ezek szülei vagy munkaadói, hogy a kivettett díjnak előírása végett az adóügyi osztálynál 8 nap alatt különben 5 frt bírság terhe alatt jelentkezzenek, illetve díjköteles gyermekeiket vagy alkalmazottaikat a kivettett díj előírásaira utasítsák.

Arad, 1892. évi augusztus hó 6-án.

A városi tanács.

91470 | 92. sz.

Magy. kir. államvasutak.

Pályázati hirdetmény

darabos és kockaszén szállítása iránt.

A m. kir. államvasutak alkalmazottai magán szükségletének részbeni fedezésére, valamint személykocsik és hivatalos helyiségek fűtésére a jövő 1893. évi január hótól egy, esetleg három évi időtartamra évenként szükséges mintegy 32000 azaz harminczkétezer tonna darabos vagy kocka szén szállítása iránt nyilvános pályázatot hirdetünk a következő feltételek mellett:

1. A fent kitüntetett mennyiség csak megközelítő előírányt képez, minélfogva az a likuit, barna és kőszén szállítását tárgyzó 65465 | 92. számú különleges feltételek 5. §-a értelmében egy negyedrésszel általunk szabad tetszésünk szerint felemelhető vagy leszállítható. Fentartjuk magunknak a jogot, hogy a fentebb kitüntetett évi mennyiség szállítását egy, esetleg három évi időtartamra is biztosíthatjuk, ha t. i. ezen hosszabb időre történő kötés által előnyösebb árak érhetőek el.

2. A szállítás egyébként az anyagok szállítása. 3. A fent kitüntetett szénmennyiség a szükséghez képest havi részletekben még pedig tulajnyomó részben a téli hónapokban szállítandó és az időnkénti tényleges havi szükséglet mindég a megelőző hó második felében fog megengedtetni.

4. Ujabb képződésű barna szén (likuit), valamint az oly tulajdonsággal bíró szén, mely a tűsára vonatkozó 129381 | 91. számú általános és a likuit, barna és kőszénre vonatkozó 65465 | 92. sz. különleges feltételek alapján eszközözendő.

Ezen szállítási feltételek a pályázati határidőig a m. kir. államvasutak anyag- és feltárbeszerzési szakosztályánál (Budapest VI. ker. Andrassy-ut 75. sz. II. emelet) és az üzletvezetőségknél naponként a hivatalos órákban megtekinthetők, vagy a budapesti nyomtatványtárunknál a megállapított ár előzetes lefizetése mellett posta útján megszerezhetők. Az általános feltételekért 25 kr., a különleges feltételekért 15 kr. fizetendő.

Mindegyik ajánlóról feltételeztetik, hogy a fennebbi feltételeket jól ismeri és azokat a meny-

nyiben jelen hirdetmény folytán változást nem szenvednek, egész terjedelmükben elfogadja. zelésnél összesül s ez által az égési folyamatot meggátolja, a tüzet eloltja, tekintetbe nem vétetik.

5. A szállítás a magy. kir. államvasutak valamely állomására bérmentve eszközözendő és a beszállítási hely az ajánlatban pontosan kitéendő, megjegyztetik, hogy a szén a különleges feltételek 6. §-a értelmében a megállapított szállítási helyen vasuti vagonokba rakva adandó át.

6. Az ajánlatban mindegyik kétséget kizáró módon megnevezendő azon bányák, hol az ajánlott szén termeltetni fog és fentartjuk magunknak a jogot, hogy kiküldött közegek által erről bármikor meggyőződést szerezhessünk.

7. Mindazon czégek, melyek mindeddig nem állottak szállítási viszonyban a m. kir. államvasutakkal, tehát előttünk ismeretlenek szállítási képességüket és megbízhatóságukat igazoló kereskedelmi kamarai bizonyítványt tartoznak az ajánlathoz csatolni.

8. Az ajánlatban határozottan kitéendő, hogy az ajánlott szén hazai vagy külföldi származású-e? A belföldinek jelzett szén akkor fog hazai származásának tekintetni, ha ez azon kereskedelmi és iparkamara által kiállított bizonyítvánnyal igazoltatik, a melynek kerületében a termelési hely fekszik.

9. Az ajánlatban kitéendő, hogy az ajánlott szén mily gőzfejlesztő képességgel bír, azaz hogy egy kilogramm szén hány kilogramm vizet gőzöltet el, továbbá az eléghetlen részek százalékos mennyisége és a calorikus érték.

10. A szénnek ára tonnánként vasuti kocsikba rakva bérmentve a m. kir. államvasutak valamely állomására szállítva és pedig külön a darabos és külön a kockaszénre nézve külön az egy és külön a három évi szállításra számokkal és betűkkel olvashatóan teendő ki, de kitéendő egyszermind az ajánlaton a szénnek ára a vasuti kocsikba felrakva, bérmentve a termelési helyhez legközelebb eső vasuti állomásra is.

Ajánlatok, melyekben javítások és vakarások fordulnak elő, figyelembe nem vehetők.

11. Megengedtetik, hogy a fentebb kitüntetett egész mennyiségre vagy annak csak egy részére tétessék ajánlat.

12. Minden ajánló köteles kívánatunkra próbaszén szállítani, mely próbaszén az ajánlati ár alapján fog fiztetetni.

13. Az 50 kros magyar bélyeggel ellátott ajánlatok lepecsételve ezen külczimmal:

„Ajánlat darabos és kockaszénre a 91470 | 92. számhoz” 1892. évi augusztus hó 23-ának déli 12 órájáig az anyag- és feltárbeszerzési szakosztálynál benyujtandók, vagy posta útján beküldendők.

14. Bányapénz gyanánt az egy évre ajánlott mennyiség értékének megfelelő 5 százalékos készpénzben vagy állami letételekre alkalmas értékpapirokban 1892. évi augusztus hó 22-ének déli 12 óráig a m. kir. államvasutak budapesti főpénztáránál leteendő.

Az értékpapirok a budapesti, illetőleg bécsi tőzsdén legutóbb jegyzett, tizenegy napnál nem régebb utolsó napiárfolyam szerinti értékben — azonban névértéken felül sohasem — vétetnek számításba.

Az ajánlatban a megtörtént letétel megemlített, az arról nyert elismervény azonban nem csatolandó az ajánlathoz.

15. Mindegyik ajánló tartozik az általános feltételek 3. §-a értelmében ajánlatával az a felett hozandó határozatig kötelezettségben maradni, olyképen, hogy ajánlattevő ha az ellenkezőt ajánlatában világosan ki nem köti, az ajánlata fölötti határozathozatalig, azon ajánlattevő pedig, kinek ajánlata elfogadtatott, elfogadott ajánlata alapján a szerződés megkötéséig felelős marad.

16. Különösen figyelmeztetnek a pályázni szándékozókat, hogy ezen feltételektől eltérő ajánlatok, továbbá olyanok, melyek nem a kitűzött határidőig érkeznek, vagy pótlólag vagy pedig táviratilag tétetnek — végre oly ajánlatok, melyekre nézve az előírt bányapénz le nem tétetett, figyelembe vétetni nem fognak.

17. A m. kir. államvasutak igazgatósága fentartja magának a jogot, hogy az ajánlatok közt — tekintet nélkül az árra — szabadon válasszon, továbbá hogy az ajánlott mennyiségből tetsző szerinti rész mennyiség szállítását engedhesse át, ha csak az illető ajánlatban az ellenkező világosan ki nem kötetik és végre hogy a czél előérésére tetszés szerint bármely más intézkedést is tehessen.

Budapesten, 1892. július hó.

A m. kir. államvasutak
igazgatósága.